

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 16.3.2011
COM(2011) 126 τελικό

2011/0059 (CNS)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων

{COM(2011) 125 τελικό}

{COM(2011) 127 τελικό}

{SEC(2011) 327 τελικό}

{SEC(2011) 328 τελικό}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1.1. Γενικό πλαίσιο

Το άρθρο 67 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει, στην παράγραφο 1, ότι η Ένωση συγκροτεί χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαφορετικών νομικών συστημάτων. Η παράγραφος 4 του συγκεκριμένου άρθρου προβλέπει ότι η Ένωση διευκολύνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ιδίως με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις. Το άρθρο 81 της ίδιας συνθήκης αναφέρει ρητά μέτρα, με τα οποία διασφαλίζεται «η αμοιβαία αναγνώριση μεταξύ των κρατών μελών των δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων και η εκτέλεσή τους» καθώς και «η συμβατότητα των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη όσον αφορά την άρση των συγκρούσεων ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο και τη δικαιοδοσία». Πολλές νομικές πράξεις έχουν ήδη θεσπιστεί με τη συγκεκριμένη νομική βάση, ιδιαίτερα ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ.β 1347/2000, οι οποίες όμως δεν ενσωματώνουν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων στο πεδίο εφαρμογής τους.

Η έκδοση ευρωπαϊκής πράξης στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων περιλαμβανόταν ήδη στις προτεραιότητες του Σχεδίου Δράσης της Βιέννης του 1998. Το πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων¹, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 30 Νοεμβρίου 2000, προέβλεπε την εκπόνηση πράξης για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων στον τομέα των «περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και των περιουσιακών συνεπειών του χωρισμού των εκτός γάμου ζευγαριών». Το πρόγραμμα της Χάγης², που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004, το οποίο καθιέρωσε ως πρώτη προτεραιότητα την εφαρμογή του προγράμματος αμοιβαίας αναγνώρισης του 2000, κάλεσε την Επιτροπή να συντάξει Πράσινη Βίβλο για τη «ρύθμιση της σύγκρουσης νόμων όσον αφορά τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, καθώς και το ζήτημα της δικαιοδοσίας και της αμοιβαίας αναγνώρισης» και τόνισε την ανάγκη θέσπισης, μέχρι το 2011, νομικής πράξης στον συγκεκριμένο τομέα.

Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 11 Δεκεμβρίου 2009, αναφέρει επίσης ότι η αμοιβαία αναγνώριση πρέπει να επεκταθεί στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και στις περιουσιακές συνέπειες του χωρισμού ζευγαριών.

Στην «Εκθεση του 2010 για την ιθαγένεια της Ένωσης: άρση των εμποδίων στα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ»³, που εγκρίθηκε στις 27 Οκτωβρίου 2010, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η αβεβαιότητα όσον αφορά τα δικαιώματα ιδιοκτησίας των διεθνών ζευγαριών αποτελεί ένα από τα κύρια εμπόδια που συνεχίζουν να συναντούν στην καθημερινή ζωή τους οι πολίτες της ΕΕ όταν ασκούν ασκούν τα δικαιώματά τους ως πολίτες της ΕΕ πέραν των εθνικών συνόρων. Πρότεινε ως εκ τούτου ως μέσο αντιμετώπισης την έκδοση το 2011 πρότασης νομοθετικής πράξης που να

¹ ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 1.

² ΕΕ C 53 της 3.3.2005, σ. 1.

³ COM(2010) 603.

παρέχει τη δυνατότητα στα διεθνή ζευγάρια (σύζυγοι ή καταχωρημένοι σύντροφοι) να γνωρίζουν ευκολότερα ποια δικαστήρια είναι αρμόδια και ποια νομοθεσία εφαρμόζεται στα ιδιοκτησιακά τους δικαιώματα.

1.2. Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Η αυξημένη κινητικότητα των προσώπων εντός ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα συνεπάγεται σημαντική αύξηση όλων των ενώσεων μεταξύ υπηκόων διαφορετικών κρατών μελών και την παρουσία αυτών των ζευγαριών σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν έχουν την ιθαγένεια, που συχνά συνοδεύεται από την απόκτηση περιουσιακών αγαθών που βρίσκονται στο έδαφος διαφόρων χωρών της Ένωσης. Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε από την κοινοπραξία ASSER-UCL⁴ το 2003 καταδεικνύει τη σημασία του φαινομένου των διεθνών ζευγαριών στο εσωτερικό της Ένωσης και τις πρακτικές και νομικές δυσκολίες οι οποίες ανακύπτουν, τόσο κατά την καθημερινή διαχείριση των περιουσιακών αγαθών του ζεύγους όσο και κατά τη στιγμή της διανομής τους, που καθίσταται αναγκαία σε περίπτωση χωρισμού του ζεύγους ή θανάτου ενός εκ των μελών του. Οι δυσκολίες αυτές συνδέονται συχνά με τη μεγάλη ανομοιογένεια που παρατηρείται μεταξύ των εφαρμοστέων κανόνων, τόσο ουσιαστικού όσο και ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, που διέπουν τις περιουσιακές συνέπειες του γάμου.

Λόγω των ιδιαιτεροτήτων του γάμου και της καταχωρημένης συμβίωσης και των διαφορετικών νομικών συνεπειών αυτών των μορφών ένωσης, η Επιτροπή υποβάλλει δύο αυτοτελείς προτάσεις κανονισμών: μία σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και μία σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των καταχωρημένων συντρόφων.

Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί κυρίως να διαμορφώσει ένα σαφές νομικό πλαίσιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που να καλύπτει τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας και το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, και να διευκολύνει την κυκλοφορία των αποφάσεων και των επίσημων εγγράφων μεταξύ των κρατών μελών.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ – ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Πριν από την κατάρτιση της παρούσας πρότασης, πραγματοποιήθηκε ευρεία διαβούλευση με τα κράτη μέλη, τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα και τους πολίτες. Μετά τη μελέτη του 2003, η Επιτροπή δημοσίευσε στις 17 Ιουλίου 2006 Πράσινη Βίβλο για τη ρύθμιση της σύγκρουσης νόμων όσον αφορά τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, καθώς και το ζήτημα της διεθνούς δικαιοδοσίας και της αμοιβαίας αναγνώρισης⁵, που έδωσε λαβή για την έναρξη ευρείας διαβούλευσης στο συγκεκριμένο τομέα. Συγκροτήθηκε από την Επιτροπή ομάδα εμπειρογνομόνων, με την επωνυμία « PRM/III », για την εκπόνηση της πρότασης. Τα μέλη αυτής της ομάδας προέρχονταν από διάφορα σχετικά επαγγέλματα που αντιπροσώπευαν τις διάφορες ευρωπαϊκές νομικές παραδόσεις και συνεδρίασαν πέντε φορές μεταξύ 2008 και 2010. Η Επιτροπή διοργάνωσε επίσης, στις 28 Σεπτεμβρίου 2009, δημόσια ακρόαση στο πλαίσιο της οποίας οι ανταλλαγές απόψεων με εκατό περίπου συμμετέχοντες επιβεβαίωσαν την ανάγκη να υπάρξει νομική πράξη της Ένωσης σχετικά

⁴ Μελέτη για τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και για την περιουσία των μη έγγαμων ζευγαριών στο ιδιωτικό διεθνές δίκαιο και στο εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών της Ένωσης, Κοινοπραξία ASSER-UCL, http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

⁵ COM(2006) 400.

με τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων που να καλύπτει κυρίως τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων. Διοργανώθηκε επίσης συνεδρίαση με τους εθνικούς εμπειρογνώμονες, στις 23 Μαρτίου 2010, για να συζητηθούν τα κύρια σημεία της υπό προπαρασκευή πρότασης.

Τέλος, η Επιτροπή πραγματοποίησε κοινή μελέτη επιπτώσεων για τις προτάσεις κανονισμών που αφορούν αντίστοιχα τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και τις περιουσιακές σχέσεις των καταχωρημένων συντρόφων. Η μελέτη αυτή επισυνάπτεται στην παρούσα πρόταση.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

3.1. Νομική βάση

Νομική βάση της παρούσας πρότασης είναι το άρθρο 81 παράγραφος 3 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με το οποίο αναγνωρίζεται στο Συμβούλιο η αρμοδιότητα να θεσπίζει, κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μέτρα για θέματα οικογενειακού δικαίου τα οποία έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις.

Οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων εξαρτώνται από την ύπαρξη οικογενειακών σχέσεων μεταξύ των συγκεκριμένων ατόμων. Πράγματι, το καθεστώς που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, στο μέτρο που αφορά τις περιουσιακές σχέσεις μεταξύ τους και μεταξύ αυτών και τρίτων, συνδέεται τόσο στενά με το γεγονός του γάμου που πρέπει να θεωρείται ότι εμπίπτει στο οικογενειακό δίκαιο. Υπάρχει απλά και μόνο λόγω του γάμου και παύει να υφίσταται μετά τη λύση του (λόγω θανάτου ενός εκ των συζύγων, διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού του ζεύγους).

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι να θεσπίσει ένα πλήρες σύνολο κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που να διέπουν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων. Η πρόταση αφορά, κατά συνέπεια, τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων. Οι κανόνες που περιλαμβάνονται στην πρόταση εφαρμόζονται αποκλειστικά στις καταστάσεις διασυνοριακού χαρακτήρα.

3.2. Αρχή της επικουρικότητας

Οι στόχοι της πρότασης μπορούν να επιτευχθούν μόνο με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, οι οποίοι πρέπει να είναι πανομοιότυποι, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ασφάλεια δικαίου και προβλεψιμότητα για τους πολίτες. Ως εκ τούτου, τυχόν μονομερής δράση των κρατών μελών θα αντέβαινε στον συγκεκριμένο στόχο. Υπάρχουν στο συγκεκριμένο τομέα δυο διεθνείς συμβάσεις της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, η σύμβαση της 17^{ης} Ιουλίου 1905 για τις συγκρούσεις νόμων όσον αφορά τα αποτελέσματα του γάμου στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συζύγων, στις προσωπικές και περιουσιακές τους σχέσεις, και η σύμβαση της 14^{ης} Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, οι οποίες όμως έχουν επικυρωθεί μόνον από τρία κράτη μέλη και δεν προσφέρουν τις αναμενόμενες λύσεις σε σχέση με το εύρος των προβλημάτων που αναφέρονται στην παρούσα πρόταση, τα οποία επισημάνθηκαν τόσο στη μελέτη επιπτώσεων όσο και στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης. Δεδομένου του χαρακτήρα και της κλίμακας των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες, οι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν μόνο στο επίπεδο της Ένωσης.

3.3 Αρχή της αναλογικότητας

Η πρόταση είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας υπό την έννοια ότι περιορίζεται αυστηρά σε αυτό που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων της. Η πρόταση δεν εναρμονίζει το δίκαιο των κρατών μελών που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων. Δεν έχει επίσης συνέπειες όσον αφορά τη φορολόγηση της εκκαθάρισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων στα κράτη μέλη. Η παρούσα πρόταση δεν θα δημιουργήσει οποιαδήποτε νέα οικονομικά ή διοικητικά βάρη για τους πολίτες και συνεπάγεται πολύ περιορισμένο πρόσθετο βάρος για τις οικείες εθνικές αρχές.

3.4. Επίπτωση στα θεμελιώδη δικαιώματα

Σύμφωνα με τη στρατηγική της Ένωσης για την αποτελεσματική εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση⁶, η Επιτροπή επαλήθευσε ότι η πρόταση σέβεται τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται στο Χάρτη.

Δεν θίγει το δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και το δικαίωμα γάμου και ίδρυσης οικογένειας που προβλέπονται αντίστοιχα στα άρθρα 7 και 9 του Χάρτη.

Το δικαίωμα ιδιοκτησίας, που προβλέπεται στο άρθρο 17 του Χάρτη, ενισχύεται. Η προβλεψιμότητα ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο στο σύνολο των περιουσιακών αγαθών του ζεύγους θα δώσει πράγματι στους συζύγους τη δυνατότητα αποτελεσματικότερης απόλαυσης του δικαιώματός τους στην ιδιοκτησία.

Η Επιτροπή επαλήθευσε επίσης ότι λαμβάνεται υπόψη το άρθρο 21 για την απαγόρευση διακρίσεων.

Τέλος, οι προτεινόμενες διατάξεις βελτιώνουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη στην Ένωση για τους πολίτες και, ιδιαίτερα, για τα ζευγάρια που έχουν τελέσει γάμο. Διευκολύνουν την εφαρμογή του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που κατοχυρώνει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου. Με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων για τον προσδιορισμό του αρμόδιου δικαστηρίου, αποφεύγονται οι παράλληλες διαδικασίες καθώς και οι εσπευσμένες προσφυγές στα δικαστήρια εκ μέρους του πιο ενεργού διαδίκου.

3.5. Επιλογή του μέσου

Η ασφάλεια δικαίου και η προβλεψιμότητα μπορούν να επιτευχθούν μόνο μέσω σαφών και ενιαίων κανόνων και, για τον λόγο αυτό, είναι επιβεβλημένη η έκδοση κανονισμού. Οι προτεινόμενοι κανόνες όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία και το εφαρμοστέο δίκαιο είναι επακριβείς και λεπτομερείς και δεν απαιτούν μεταφορά στο εθνικό δίκαιο. Οι στόχοι της ασφάλειας δικαίου και της προβλεψιμότητας θα ετίθεντο υπό αμφισβήτηση αν τα κράτη μέλη διέθεταν διακριτική ευχέρεια κατά την εφαρμογή των κανόνων.

---

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής - COM(2010) 573 της 19.10.2010.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ, ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ ΜΕ ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

4.1. Δημοσιονομικές επιπτώσεις

Η πρόταση δεν θα έχει επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

4.2. Απλούστευση

Η εναρμόνιση των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας θα απλουστεύσει σημαντικά τις διαδικασίες παρέχοντας τη δυνατότητα προσδιορισμού, βάσει κοινών κανόνων, του δικαστηρίου που έχει δικαιοδοσία να αποφανθεί σε υπόθεση σχετική με το καθεστώς που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων. Η επέκταση της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων που επιλαμβάνονται υπόθεσης διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού, ακύρωσης του γάμου ή κληρονομικής διαδοχής, κατ' εφαρμογή ισχυουσών ή μελλοντικών πράξεων της Ένωσης, στις συνδεδεμένες διαδικασίες που αφορούν το καθεστώς που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, θα δώσει στους πολίτες τη δυνατότητα να εξετάζεται από το ίδιο δικαστήριο το σύνολο των ζητημάτων που αφορούν την κατάστασή τους.

Η εναρμόνιση των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου θα απλουστεύσει σημαντικά τις διαδικασίες, παρέχοντας στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να προσδιορίζουν το εφαρμοστέο δίκαιο στη βάση ενός ενιαίου συνόλου κανόνων, το οποίο θα αντικαταστήσει τους υφιστάμενους εθνικούς κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου στα κράτη μέλη.

Τέλος, οι προτεινόμενοι κανόνες σχετικά με την αναγνώριση και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων θα διευκολύνουν την κυκλοφορία τους μεταξύ κρατών μελών.

4.3. Συνοχή με τις υπόλοιπες πολιτικές της Ένωσης

Η παρούσα πρόταση εγγράφεται στο πλαίσιο του εγχειρήματος της Επιτροπής να εξαλείψει τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι πολίτες της Ένωσης στην καθημερινότητά τους, όταν ασκούν τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζει η ΕΕ, όπως αναφέρεται στην προαναφερόμενη έκθεση του 2010 για την ιθαγένεια της Ένωσης.

5. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

5.1. Κεφάλαιο I: Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

Άρθρο 1

Η έννοια των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων πρέπει να ερμηνευτεί με αυτόνομο τρόπο και να καλύπτει ταυτόχρονα τα ζητήματα που αφορούν την καθημερινή διαχείριση των περιουσιακών αγαθών των συζύγων καθώς και εκείνα που συνδέονται με την εκκαθάρισή τους λόγω του χωρισμού του ζεύγους ή του θανάτου ενός εκ των μελών του.

Κρίθηκε προτιμητέο, όσον αφορά τον προσδιορισμό των τομέων που καλύπτονται από τη μελλοντική πράξη, να καταρτιστεί εξαντλητικός κατάλογος των θεμάτων που αποκλείονται από τον κανονισμό. Τοιουτοτρόπως, τα ζητήματα που καλύπτονται ήδη από τους ισχύοντες

κανονισμούς της Ένωσης, όπως οι υποχρεώσεις διατροφής⁷, κυρίως μεταξύ συζύγων, και τα ζητήματα που αφορούν την ισχύ και τα αποτελέσματα των εκ χαρακτηριστικής αιτίας πράξεων μεταβίβασης⁸, θα αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Τα ζητήματα που υπάγονται στο κληρονομικό δίκαιο αποκλείονται επίσης από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

Ο κανονισμός δεν επηρεάζει τον χαρακτήρα των εμπράγματων δικαιωμάτων επί περιουσιακών αγαθών, τον χαρακτηρισμό περιουσιακών αγαθών και δικαιωμάτων και τον προσδιορισμό των προνομίων του δικαιούχου αυτών των δικαιωμάτων.

Η δημοσιότητα των εμπράγματων δικαιωμάτων, κυρίως η λειτουργία του κτηματολογίου και τα αποτελέσματα καταχώρησης ή απουσίας καταχώρησης σε αυτό, αποκλείονται επίσης από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

Άρθρο 2

Με στόχο τη συνοχή και προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόησή τους και η εφαρμογή τους, ορισμένοι ορισμοί των εννοιών που εμφανίζονται στον παρόντα κανονισμό είναι κοινοί με άλλες ήδη ισχύουσες ή υπό διαπραγμάτευση νομικές πράξεις της Ένωσης.

Εξάλλου, ο προτεινόμενος ορισμός της έννοιας του «δικαστηρίου» έχει διατυπωθεί κατά τρόπον ώστε να περιλαμβάνει τις αρχές και τα πρόσωπα που ασκούν τα καθήκοντά τους με γενική ή ειδική μεταβίβαση αρμοδιοτήτων εκ μέρους δικαστηρίου και να επιτρέπει να εξομοιώνονται με δικαστικές αποφάσεις οι εκδιδόμενες από αυτές τις αρχές πράξεις, όσον αφορά τον τρόπο αναγνώρισης και εκτέλεσης τους σε κάποιο άλλο κράτος μέλος από εκείνο στο οποίο εκδόθηκαν.

5.2. Κεφάλαιο II: Διεθνής δικαιοδοσία

Οι δικαστικές διαδικασίες σχετικά με τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων αφορούν συχνά την εκκαθάρισή τους η οποία προκαλείται λόγω της λήξης του συζυγικού βίου, λόγω θανάτου ενός εξ αυτών ή χωρισμού των συζύγων.

Ο επιδιωκόμενος στόχος από τον παρόντα κανονισμό είναι κυρίως να επιτρέψει να εξετάζονται οι διάφορες συνδεδεμένες διαδικασίες που αφορούν τους πολίτες από τα δικαστήρια του ίδιου κράτους μέλους. Για να επιτευχθεί αυτό, ο κανονισμός εξασφαλίζει την αντιστοιχία των κανόνων καθορισμού της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων, που καλούνται να αποφανθούν για τα περιουσιακά ζητήματα των ζευγαριών, με τους κανόνες που ήδη ισχύουν ή προβλέπονται στις άλλες ευρωπαϊκές πράξεις.

Άρθρο 3

Τοιουτοτρόπως και προκειμένου, σε περίπτωση θανάτου ενός εκ των συζύγων, το επιλαμβανόμενο δικαστήριο να μπορεί να εξετάσει ταυτόχρονα την κληρονομική διαδοχή αυτού του προαποβιώσαντος συζύγου και την εκκαθάριση της συζυγικής περιουσίας, το παρόν άρθρο προβλέπει ότι το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για τις υποθέσεις κληρονομικού δικαίου, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται από την πρόταση κανονισμού σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και δημοσίων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού

⁷ Διέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 4/2009 (ΕΕ L 7 της 10.1.2009, σ. 1).

⁸ Διέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 593/2008 (ΕΕ L 177 της 4.7.2008, σ. 6).

κληρονομητηρίου, επεκτείνει τη δικαιοδοσία του στην εξέταση της εκκαθάρισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων λόγω αυτής της κληρονομικής διαδοχής ή της διαθήκης.

Άρθρο 4

Παρόμοια, το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για το διαζύγιο, την ακύρωση γάμου ή τον δικαστικό χωρισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003, θα μπορεί, εφόσον συμφωνούν οι σύζυγοι, να επεκτείνει την αρμοδιότητά του στην εκκαθάριση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων που καθίσταται αναγκαία λόγω της διαδικασίας χωρισμού και στα άλλα ζητήματα που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις που προκύπτουν από αυτήν τη διαδικασία.

Άρθρο 5

Το συγκεκριμένο άρθρο προβλέπει επίσης ειδικούς κανόνες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, οι οποίοι θα πρέπει να εφαρμόζονται ανεξάρτητα από οποιαδήποτε διαδικασία κληρονομικής διαδοχής ή χωρισμού του ζεύγους (για παράδειγμα, σε περίπτωση μεταβολής, με πρωτοβουλία των συζύγων, του καθεστώτος που διέπει τις περιουσιακές τους σχέσεις). Ένας κατάλογος συνδεδειγμένων στοιχείων που απαριθμούνται ιεραρχικά επιτρέπει να καθοριστεί το κράτος μέλος τα δικαστήρια του οποίου είναι αρμόδια να ασχοληθούν με αυτές τις διαδικασίες που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων.

Τα προτεινόμενα συνδεδειγμένα στοιχεία είναι κυρίως η κοινή συνήθης διαμονή των συζύγων, η τελευταία κοινή συνήθης διαμονή εφόσον ένας εκ των συζύγων συνεχίζει να διαμένει εκεί ή η συνήθης διαμονή του εναγομένου, τα οποία αποτελούν πολύ διαδεδομένα συνδεδειγμένα στοιχεία, που συμπίπτουν συχνά με τον τόπο στον οποίο ευρίσκονται τα περιουσιακά αγαθά των συζύγων.

Άρθρο 6

Αυτό το άρθρο επιτρέπει, όταν δεν θεμελιώνεται η δικαιοδοσία κανενός κράτους μέλους κατ' εφαρμογή των προηγούμενων άρθρων, να προσδιορίζεται το κράτος μέλος τα δικαστήρια του οποίου θα μπορούν, κατ'εξάιρηση, να ασχολούνται με τη συγκεκριμένη διαδικασία. Αυτός ο κανόνας κατοχυρώνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τους συζύγους και τους τρίτους ενδιαφερομένους, όταν ένα ή περισσότερα περιουσιακά αγαθά ενός εκ των συζύγων ή αμφοτέρων βρίσκονται στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους, όπως επίσης όταν οι δύο σύζυγοι έχουν την κοινή ιθαγένεια αυτού του κράτους μέλους.

5.3. Κεφάλαιο III: Εφαρμοστέο δίκαιο

Άρθρο 15

Στον κανονισμό προκρίνεται η λύση ενός ενιαίου καθεστώτος: το σύνολο των περιουσιακών αγαθών των συζύγων υπόκειται σε ένα μόνο δίκαιο, το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο.

Τα ακίνητα καταλαμβάνουν ιδιαίτερη θέση στην περιουσία των ζευγαριών και μία από τις προβλεπόμενες δυνατότητες είναι να υποβληθούν στο δίκαιο του κράτους στο οποίο αυτά βρίσκονται (*lex rei sitae*), γεγονός που καταλήγει στο να επιτρέπει κατά κάποιο τρόπο τον «διαχωρισμό» (*dépeçage*) του δικαίου που πρέπει να εφαρμόζεται στις περιουσιακές σχέσεις ενός ζεύγους. Αυτή η λύση φαίνεται εντούτοις να αποτελεί πηγή δυσκολιών, κυρίως κατά τη στιγμή της εκκαθάρισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, υπό την έννοια ότι συνεπάγεται μια ανεπιθύμητη διάσπαση της ενότητας του καθεστώτος που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των

συζύγων (ενώ το παθητικό συνεχίζει να υπόκειται σε ενιαίο καθεστώς) και την εφαρμογή χωριστών δικαίων για διάφορα περιουσιακά αγαθά που απαρτίζουν τη συζυγική περιουσία. Τοιουτοτρόπως, ο κανονισμός προβλέπει ότι το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο, ανεξάρτητα από το αν έχει επιλεγεί από τους συζύγους ή, ελλείψει επιλογής, καθορίζεται από άλλες διατάξεις, θα εφαρμόζεται για το σύνολο των περιουσιακών αγαθών των συζύγων, κινητών ή ακινήτων, ανεξαρτήτως της τοποθεσίας τους.

Άρθρο 16

Κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, επιτεύχθηκε ευρεία συναίνεση υπέρ της αναγνώρισης ορισμένης ελευθερίας των μερών κατά τον καθορισμό του εφαρμοστέου στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δικαίου. Η δυνατότητα που αναγνωρίζεται στους συζύγους να επιλέξουν αυτό το δίκαιο πρέπει να είναι πλαισιωμένη, προκειμένου να αποτρέψει την επιλογή ενός δικαίου που έχει ελάχιστη σχέση με την πραγματικότητα ή την εξέλιξη της κατάστασης του ζεύγους, και πρέπει να μπορεί να βασίζεται στο δίκαιο της συνήθους διαμονής ή της ιθαγένειας ενός εκ των συζύγων ή μελλοντικών συζύγων.

Άρθρο 17

Στα περισσότερα κράτη μέλη, η πλειοψηφία των συζύγων δεν κάνουν συνήθως ρητή επιλογή του εφαρμοστέου στις περιουσιακές τους σχέσεις δικαίου, εξ ου η σημασία να προβλεφθούν κοινές διατάξεις για όλα τα κράτη μέλη που να επιτρέπουν να καθοριστεί ποιο δίκαιο είναι εφαρμοστέο σε αυτές τις καταστάσεις. Ένας κατάλογος αντικειμενικών συνδετικών στοιχείων που θα εφαρμόζονται ιεραρχικά επιτρέπει να καθορίζεται το εφαρμοστέο δίκαιο, εξασφαλίζοντας τοιουτοτρόπως προβλεψιμότητα, τόσο για τους συζύγους όσο και για τους τρίτους. Αυτά τα συνδετικά στοιχεία συμβιβάζουν την πραγματικότητα της ζωής του ζευγαριού, κυρίως όσον αφορά τον καθορισμό της πρώτης κοινής συνήθους διαμονής, και την ανάγκη να μπορεί να προσδιοριστεί με ευκολία το εφαρμοστέο στις περιουσιακές τους σχέσεις δίκαιο.

Άρθρο 18

Πέραν της δυνατότητας που αναγνωρίζεται στους συζύγους να επιλέγουν το εφαρμοστέο δίκαιο κατά τη στιγμή του γάμου τους (άρθρο 16), αυτό το άρθρο επιτρέπει επίσης αυτή την επιλογή μεταγενέστερα, κατά τη διάρκεια του έγγαμου βίου. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι σύζυγοι που επέλεξαν το εφαρμοστέο δίκαιο κατά τη στιγμή της σύναξης του γάμου μπορούν στη συνέχεια να αποφασίσουν να αλλάξουν αυτό το δίκαιο και να επιλέξουν κάποιο άλλο.

Μόνον η εκούσια μεταβολή του εφαρμοστέου στους συζύγους δικαίου είναι εφικτή. Οι διατάξεις του κανονισμού δεν προβλέπουν αυτόματη μεταβολή του εφαρμοστέου δικαίου χωρίς τη ρητή συναίνεση των μερών για μια τέτοια μεταβολή ή χωρίς να έχουν ενημερωθεί τα μέρη σχετικά, και τούτο για να αποφευχθεί κάθε πηγή ασάφειας δικαίου.

Εξάλλου, προκειμένου να αποφευχθεί ενδεχόμενη μεταβολή του δικαίου που εφαρμόζεται στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, η οποία να έχει ανεπιθύμητα αποτελέσματα για αυτούς, η συγκεκριμένη μεταβολή πρέπει να παράγει αποτελέσματα μόνον για το μέλλον, εκτός εάν οι σύζυγοι αποφασίσουν ρητά να της προσδώσουν αναδρομικό χαρακτήρα.

Η προστασία των δικαιωμάτων τρίτων έναντι της ενδεχόμενης μεταβολής του καθεστώτος που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων που να θίγει τα συμφέροντά τους είναι κατοχυρωμένη· ο κανονισμός προβλέπει ότι τα αποτελέσματα της μεταβολής του συγκεκριμένου καθεστώτος περιορίζονται στα μέρη και δεν θίγουν τα δικαιώματα τρίτων.

Άρθρα 19-20

Οι υπόψη διατάξεις προβλέπουν κανόνες σχετικά με τις τυπικές ρυθμίσεις της επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου, καθώς και σχετικά με τον τύπο της σύμβασης γάμου. Επίσης αποσκοπούν στο να συμβάλουν στην προστασία ευάλωτων κατηγοριών πολιτών, όπως σε πολλές περιπτώσεις η σύζυγος στο πλαίσιο ενός ζευγαριού.

Άρθρο 22

Για να ληφθούν υπόψη οι εθνικοί κανόνες και, κυρίως εκείνοι που αφορούν την προστασία της οικογενειακής στέγης, η συγκεκριμένη διάταξη επιτρέπει σε ένα κράτος μέλος να θέτει κατά μέρος την εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου προς όφελος του δικού του δικαίου. Τοιουτοτρόπως, για να κατοχυρωθεί η προστασία της οικογενειακής στέγης, ένα κράτος μέλος στην επικράτεια του οποίου βρίσκεται η συγκεκριμένη στέγη θα μπορεί να επιβάλλει τους δικούς του κανόνες προστασίας της οικογενειακής στέγης. Κατ'εξάιρεση, το συγκεκριμένο κράτος μπορεί να εφαρμόζει «κατά προτίμηση» το δικό του δίκαιο σε κάθε πρόσωπο που ζει στην επικράτεια του αντί των διατάξεων του κανονικά εφαρμοστέου δικαίου ή του δικαίου της σύμβασης γάμου του συγκεκριμένου προσώπου που έχει συναφθεί σε κάποιο άλλο κράτος μέλος.

5.4. Κεφάλαιο IV: Αναγνώριση, εκτελεστότητα και εκτέλεση

Η πρόταση προβλέπει την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων, των δημοσίων εγγράφων και των δικαστικών συμβιβασμών στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων. Επιτυγχάνει τοιουτοτρόπως την αμοιβαία αναγνώριση, βάσει της αμοιβαίας εμπιστοσύνης που απορρέει από την ολοκλήρωση των κρατών μελών στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτή η ελεύθερη κυκλοφορία συγκεκριμενοποιείται σε μια ομοιόμορφη διαδικασία για την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων, δημοσίων εγγράφων και δικαστικών συμβιβασμών που προέρχονται από κάποιο άλλο κράτος μέλος. Αυτή η διαδικασία αντικαθιστά τις εθνικές διαδικασίες που ισχύουν τώρα στα διάφορα κράτη μέλη. Οι λόγοι μη αναγνώρισης ή άρνησης εκτέλεσης εναρμονίζονται επίσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έχουν μειωθεί στο ελάχιστο απαραίτητο. Αντικαθιστούν τους διάφορους και συχνά πιο εκτεταμένους λόγους που υπάρχουν τώρα σε εθνικό επίπεδο.

Αποφάσεις

Οι προτεινόμενοι κανόνες σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων ευθυγραμμίζονται με τους προτεινόμενους στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής. Περιλαμβάνουν τοιουτοτρόπως παραπομπή στη διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας που ισχύει στον τομέα των αστικών και εμπορικών υποθέσεων. Κατά συνέπεια, κάθε απόφαση ενός κράτους μέλους αναγνωρίζεται στα άλλα κράτη μέλη, χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία. Προκειμένου να επιτύχει την εκτέλεσή της, ο αιτών θα πρέπει να κινήσει ενιαία διαδικασία στο κράτος εκτέλεσης, η οποία θα του δώσει τη δυνατότητα να επιτύχει την κήρυξη της εκτελεστότητας. Η διαδικασία είναι μονομερής και περιορίζεται σε ένα πρώτο στάδιο σε έλεγχο των εγγράφων. Μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο, σε περίπτωση εναντίωσης του εναγομένου, ο δικαστής προβαίνει σε εξέταση των πιθανών λόγων άρνησης. Αυτοί οι λόγοι εξασφαλίζουν τη δέουσα προστασία των δικαιωμάτων των εναγομένων.

Αυτοί οι κανόνες αντιπροσωπεύουν σημαντική πρόοδο στο συγκεκριμένο τομέα σε σχέση με την ισχύουσα κατάσταση. Πράγματι, η αναγνώριση και η εκτέλεση των αποφάσεων διέπεται, σήμερα, από το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών ή από διμερείς συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ

ορισμένων κρατών μελών. Οι ακολουθητέες διαδικασίες διαφέρουν τοιουτοτρόπως ανάλογα με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, ενώ το ίδιο ισχύει για τα απαιτούμενα για την κήρυξη εκτελεστότητας έγγραφα και για τους λόγους για τους οποίους απορρίπτεται η εκτέλεση των αλλοδαπών αποφάσεων.

Όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω, ο παρών κανονισμός αποτελεί ένα πρώτο μέτρο που λαμβάνεται στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και αφορά το οικογενειακό δίκαιο (βλέπε το σημείο 3.1). Δεδομένου αυτού του ειδικού πλαισίου, η ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων υπόκειται στη διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας, όπως αυτή προβλέπεται σήμερα στον ισχύοντα κανονισμό Βρυξέλλες I⁹.

Εντούτοις, η κατάργηση των ενδιάμεσων διαδικασιών (κήρυξη εκτελεστότητας), όπως και σε άλλους τομείς, θα μπορούσε να προβλεφθεί σε μεταγενέστερο στάδιο, μετά από αξιολόγηση των κανόνων που περιλαμβάνονται στον παρόντα κανονισμό και την ανάπτυξη της δικαστικής συνεργασίας στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων καθώς και στους συναφείς τομείς, κυρίως δε σε σχέση με τον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα¹⁰.

Οι πράξεις που καταρτίζονται από τις αρχές που ασκούν την εξουσία τους κατ'εξουσιοδότηση ή ανάθεση, σύμφωνα με τον ορισμό του δικαστηρίου που προβλέπεται στο άρθρο 2 του παρόντος κανονισμού, θα εξομοιωθούν με αποφάσεις και θα καλύπτονται τοιουτοτρόπως από τις διατάξεις αναγνώρισης και εκτέλεσης που προβλέπονται από το συγκεκριμένο κεφάλαιο.

Δημόσια έγγραφα

Ενόψει της πρακτικής σημασίας των δημοσίων εγγράφων όσον αφορά τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και με σκοπό να εξασφαλιστεί η συνοχή αυτού του κανονισμού με τις άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης, ο παρών κανονισμός πρέπει να εξασφαλίζει την αναγνώρισή τους προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα ελεύθερης κυκλοφορίας τους.

Η αναγνώριση των δημοσίων εγγράφων σημαίνει ότι αυτά απολαύουν της ίδιας αποδεικτικής ισχύος ως προς το περιεχόμενο του καταχωρημένου εγγράφου και τα πραγματικά περιστατικά που περιλαμβάνονται σε αυτό, και του ίδιου τεκμηρίου γνησιότητας και εκτελεστού χαρακτήρα όπως και στη χώρα προέλευσης.

5.5. Κεφάλαιο V: Αποτελέσματα έναντι τρίτων

Οι συγκεκριμένες διατάξεις σχεδιάστηκαν για να συμβιβάσουν την ασφάλεια δικαίου των συζύγων και την προστασία των τρίτων ενόψει της εφαρμογής ενός κανόνα τον οποίο δεν μπορούσαν να γνωρίζουν ή να προβλέψουν. Τοιουτοτρόπως, αφήνεται η διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη να προβλέπουν, για τις πράξεις που συνάπτονται μεταξύ ενός συζύγου και ενός τρίτου που διαμένει στην επικράτειά τους, ότι ο σύζυγος δεν θα μπορεί να επικαλεστεί κανόνες του καθεστώτος που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων παρά μόνο εφόσον αυτό έχει δημοσιευθεί στο κράτος αυτό ή εφόσον ο τρίτος έχει ενημερωθεί ή όφειλε να έχει ενημερωθεί.

---

⁹ EE L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 (EE L 338 της 23.12.2003).

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 81 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹²,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών¹³,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, εντός του οποίου εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Για την προοδευτική καθιέρωση ενός τέτοιου χώρου, η Ένωση πρέπει να θεσπίσει μέτρα σχετικά με τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις.
- (2) Κατά τη σύνοδό του στο Τάμπερε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και άλλων αποφάσεων οργάνων της δικαστικής εξουσίας ως ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, και κάλεσε το Συμβούλιο και την Επιτροπή να υιοθετήσουν πρόγραμμα μέτρων για την υλοποίηση της εν λόγω αρχής.
- (3) Στις 30 Νοεμβρίου 2000, το Συμβούλιο εξέδωσε το σχέδιο προγράμματος μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων¹⁴. Το πρόγραμμα περιγράφει τα μέτρα σχετικά με την εναρμόνιση

---

¹¹ ΕΕ C της , σ. .

¹² ΕΕ C της , σ. .

¹³ ΕΕ C της , σ. .

¹⁴ ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ.1.

των κανόνων περί σύγκρουσης νόμων τα οποία έχουν σκοπό να διευκολύνουν την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων. Προβλέπει τη θέσπιση μίας ή περισσότερων πράξεων σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και των περιουσιακών συνεπειών του χωρισμού των μη έγγαμων ζευγαριών.

- (4) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που συνήλθε στις Βρυξέλλες στις 4 και 5 Νοεμβρίου 2004, θέσπισε νέο πρόγραμμα, με τίτλο «Το πρόγραμμα της Χάγης: ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση»¹⁵. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει Πράσινη Βίβλο για τη ρύθμιση της σύγκρουσης νόμων όσον αφορά τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, καθώς και του ζητήματος της διεθνούς δικαιοδοσίας και της αμοιβαίας αναγνώρισης. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα τονίζει την ανάγκη να θεσπισθεί, μέχρι το 2011, πράξη στον συγκεκριμένο τομέα.
- (5) Η Επιτροπή εξέδωσε, στις 17 Ιουλίου 2006, Πράσινη Βίβλο¹⁶ για τη ρύθμιση της σύγκρουσης νόμων όσον αφορά τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος της διεθνούς δικαιοδοσίας και της αμοιβαίας αναγνώρισης. Αυτή η Πράσινη Βίβλος έδωσε λαβή για την έναρξη ευρείας διαβούλευσης σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, τα ζευγάρια κατά την εκκαθάριση της κοινής περιουσίας και με τα νομικά μέσα που διαθέτουν για την επίλυση αυτών των προβλημάτων.
- (6) Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης του Δεκεμβρίου του 2009, το οποίο καθορίζει τις προτεραιότητες στον τομέα της δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας για τα έτη 2010 έως 2014¹⁷, αναφέρει επίσης ότι η αμοιβαία αναγνώριση θα πρέπει να επεκταθεί στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και στις περιουσιακές συνέπειες του χωρισμού ζευγαριών.
- (7) Στην « Έκθεση του 2010 για την ιθαγένεια της Ένωσης: άρση των εμποδίων στα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης»¹⁸, η οποία εκδόθηκε στις 27 Οκτωβρίου 2010, η Επιτροπή ανακοίνωσε την υποβολή νομοθετικής πρότασης η οποία θα επιτρέπει την κατάργηση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και κυρίως την υπέρβαση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα ζευγάρια κατά τη διαχείριση της περιουσίας τους ή τη διανομή της.
- (8) Προκειμένου να υπάρχει ασφάλεια δικαίου για τα έγγαμα ζευγάρια όσον αφορά τα περιουσιακά τους στοιχεία και να τους προσφερθεί ένας κάποιος βαθμός προβλεψιμότητας, ενδείκνυται να καλυφθεί με μία ενιαία πράξη το σύνολο των κανόνων που διέπουν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων.
- (9) Προκειμένου να επιτευχθούν οι αναφερόμενοι στόχοι, ο παρών κανονισμός συγκεντρώνει σε μία μόνη πράξη τις διατάξεις σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και δημόσιων εγγράφων, καθώς και το αντιτάξιμο των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων έναντι τρίτων.

---

¹⁵ EE C 53 της 3.3.2005, σ.1.

¹⁶ COM(2006) 400.

¹⁷ EE C 115 της 4.5.2010, σ. 1.

¹⁸ COM(2010) 603.

- (10) Ο παρών κανονισμός αφορά τα ζητήματα που έχουν σχέση με τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων. Δεν καλύπτει την έννοια του «γάμου», η οποία καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών.
- (11) Το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να καλύπτει όλα τα αστικού δικαίου ζητήματα που άπτονται των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, σε σχέση τόσο με την καθημερινή διαχείριση των περιουσιακών αγαθών τους όσο και με την εκκαθάριση του καθεστώτος περιουσιακών σχέσεων, η οποία επέρχεται κυρίως λόγω χωρισμού του ζεύγους ή θανάτου ενός εκ των μελών του.
- (12) Δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις διατροφής μεταξύ συζύγων διέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής¹⁹, αυτές θα πρέπει κατά συνέπεια να αποκλεισθούν από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, παρόμοια με τα ζητήματα που αφορούν την ισχύ και τα αποτελέσματα των εκ χαριστικής αιτίας πράξεων μεταβίβασης, τα οποία καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη Ι)²⁰.
- (13) Ζητήματα σχετικά με τον χαρακτήρα των εμπραγμάτων δικαιωμάτων τα οποία μπορεί ενδεχομένως να υπάρχουν στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, όπως εκείνα που έχουν σχέση με τη δημοσιότητα αυτών των δικαιωμάτων, θα πρέπει επίσης να αποκλεισθούν από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού όπως αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. .../...[του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου]²¹. Τοιουτοτρόπως, τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται περιουσιακό αγαθό ενός ή αμφοτέρων των συζύγων μπορούν να λάβουν μέτρα που εμπίπτουν στη σφαίρα του εμπραγμάτου δικαίου σχετικά, κυρίως, με την καταχώρηση της μεταβίβασης αυτού του αγαθού στο κτηματολόγιο, εφόσον αυτό προβλέπεται από το δίκαιο του οικείου κράτους μέλους.
- (14) Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η αυξανόμενη κινητικότητα των ζευγαριών κατά τη διάρκεια του έγγαμου βίου τους και να διευκολυνθεί η απρόσκοπτη απονομή δικαιοσύνης, οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονται στον παρόντα κανονισμό προβλέπουν ότι τα ζητήματα που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, συμπεριλαμβανομένης της εκκαθάρισής τους, τα οποία έχουν σχέση με διαδικασία διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου θα εκδικάζονται από τα δικαστήρια του κράτους μέλους τα οποία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000²², είναι αρμόδια να επιληφθούν της συγκεκριμένης διαδικασίας διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου.

¹⁹ EE L 7 της 10.1.2009, σ. 1.

²⁰ EE L 177 της 4.7.2008, σ. 6.

²¹ EE L της , σ. .

²² EE L 338 της 23.12.2003, σ. 1.

- (15) Για τους ίδιους λόγους, τα ζητήματα που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και συνδέονται με τον θάνατο ενός εκ των συζύγων θα πρέπει να εκδικάζονται από το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να εκδικάσει την κληρονομική διαδοχή αυτού του συζύγου, όπως αυτό καθορίζεται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ..../... [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου].
- (16) Όταν τα ζητήματα που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δεν συνδέονται ούτε με διαδικασία διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου ούτε με τον θάνατο ενός εκ των συζύγων, οι σύζυγοι μπορούν να αποφασίσουν να υποβάλουν τα ζητήματα που αφορούν τις μεταξύ τους περιουσιακές σχέσεις στα δικαστήρια του κράτους μέλους το δίκαιο του οποίου επέλεξαν ως εφαρμοστέο δίκαιο στις μεταξύ τους περιουσιακές σχέσεις. Αυτή η απόφαση εκφράζεται μέσω συμφωνίας μεταξύ των συζύγων και μπορεί να συναφθεί οποτεδήποτε, ακόμα και κατά τη διάρκεια διαδικασίας.
- (17) Ο παρών κανονισμός πρέπει να επιτρέπει την αναγνώριση της κατά τόπον αρμοδιότητας των δικαστηρίων ενός κράτους μέλους για θέματα που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, εξαιρουμένων των περιπτώσεων χωρισμού ή θανάτου ενός εκ των συζύγων, και να προβλέπει κυρίως αναγκαστική δικαιοδοσία, ούτως ώστε να αποφεύγονται καταστάσεις αρνησιδικίας.
- (18) Η απρόσκοπτη απονομή δικαιοσύνης επιβάλλει να αποφεύγεται η έκδοση αντικρουόμενων αποφάσεων στα κράτη μέλη. Για τον σκοπό αυτό, ο παρών κανονισμός πρέπει να προβλέπει γενικούς διαδικαστικούς κανόνες, κατά το πρότυπο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις²³.
- (19) Προκειμένου να διευκολύνει τους συζύγους στη διαχείριση των περιουσιακών αγαθών τους, ο παρών κανονισμός θα τους επιτρέπει να επιλέγουν το εφαρμοστέο στην περιουσία τους δίκαιο, ανεξάρτητα από τον χαρακτήρα των περιουσιακών αγαθών ή τον τόπο στον οποίο ευρίσκονται, μεταξύ των δικαίων που έχουν στενή σχέση με τους συζύγους λόγω της διαμονής ή της ιθαγένειας καθενός εξ αυτών. Αυτή η επιλογή θα μπορεί να γίνει οποτεδήποτε, τόσο κατά τη σύναψη όσο και κατά τη διάρκεια του γάμου.
- (20) Το δίκαιο που επιλέγεται από τους συζύγους για να διέπει τις περιουσιακές συνέπειες του γάμου τους ή, ελλείψει επιλογής, το δίκαιο που καθορίζεται με βάση ορισμένα συνδετικά στοιχεία θα πρέπει να εφαρμόζεται ακόμα και αν δεν είναι το δίκαιο κράτους μέλους. Προκειμένου να διευκολύνεται η εφαρμογή από τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους του δικαίου κάποιου άλλου κράτους μέλους, το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, που δημιουργήθηκε από την απόφαση 2001/470/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28^{ης} Μαΐου 2001²⁴, μπορεί να διαδραματίσει ρόλο ενημέρωσης των δικαστηρίων σχετικά με το περιεχόμενο του αλλοδαπού δικαίου.
- (21) Ελλείψει επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου και προκειμένου να επιτευχθεί ο συνδυασμός της προβλεψιμότητας και της ασφάλειας δικαίου, ενώ θα λαμβάνεται ταυτόχρονα υπόψη η πραγματικότητα της ζωής του ζευγαριού, ο παρών κανονισμός πρέπει να θεσπίζει

²³ EE L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

²⁴ EE L 174 της 27.6.2001, σ. 25.

εναρμονισμένους κανόνες σύγκρουσης νόμων βασισμένους σε μία κλίμακα διαδοχικών συνδετικών στοιχείων που να επιτρέπουν να καθορισθεί το εφαρμοστέο δίκαιο για το σύνολο των περιουσιακών αγαθών των συζύγων. Τοιουτοτρόπως, η πρώτη κοινή συνήθης διαμονή των συζύγων μετά τον γάμο θα πρέπει να συνιστά το πρώτο κριτήριο, πριν από το δίκαιο της κοινής ιθαγένειας των συζύγων κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου. Αν δεν συντρέχει κανένα από αυτά τα κριτήρια ή δεν υπάρχει πρώτη κοινή συνήθης διαμονή των συζύγων σε περίπτωση διπλής κοινής ιθαγένειας αυτών κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου, θα πρέπει τότε να εφαρμόζεται ως τρίτο κριτήριο το δίκαιο του κράτους με το οποίο οι σύζυγοι έχουν από κοινού τους πλέον στενούς δεσμούς, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, και κυρίως το δίκαιο του τόπου τέλεσης του γάμου, με τη διευκρίνιση ότι αυτοί οι στενοί δεσμοί θα πρέπει να εξετάζονται κατά τη στιγμή της σύναψης του γάμου.

- (22) Οσάκις η έννοια της «ιθαγένειας» χρησιμεύει για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ορισμένα κράτη, των οποίων η έννομη τάξη στηρίζεται στο *common law*, εφαρμόζουν ως συνδετικό στοιχείο την έννοια της «μόνιμης κατοικίας» (*domicile*) αντί της «ιθαγένειας».
- (23) Προκειμένου να κατοχυρωθεί η ασφάλεια δικαίου των συναλλαγών και να αποτραπεί οποιαδήποτε μεταβολή του ισχύοντος για τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δικαίου χωρίς σχετική ενημέρωση των συζύγων, δεν πρέπει να επέρχεται οποιαδήποτε μεταβολή όσον αφορά το δίκαιο που εφαρμόζεται στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων χωρίς ρητή έκφραση της βούλησης των μερών για μια τέτοια μεταβολή. Αυτή η αποφασιζόμενη από τους συζύγους μεταβολή δεν θα πρέπει να έχει αναδρομικό αποτέλεσμα, εκτός εάν οι σύζυγοι το έχουν ορίσει ρητά. Σε κάθε περίπτωση, η μεταβολή αυτή δεν θα πρέπει να θίγει τα δικαιώματα τρίτων ούτε το κύρος προηγούμενων νομικών πράξεων.
- (24) Ενόψει της σημασίας της επιλογής του δικαίου που εφαρμόζεται στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, ο κανονισμός πρέπει να εισάγει ορισμένα εχέγγυα ικανά να εξασφαλίσουν ότι οι σύζυγοι ή μέλλοντες σύζυγοι έχουν επίγνωση των συνεπειών της επιλογής τους. Αυτή η επιλογή θα πρέπει να περιβληθεί τον τύπο που προβλέπεται για τη σύμβαση γάμου, από το δίκαιο του επιλεγέντος κράτους ή το δίκαιο του κράτους κατάρτισης της πράξης, και να διατυπώνεται τουλάχιστον εγγράφως, φέροντας ημερομηνία και την υπογραφή αμφοτέρων των συζύγων. Εξάλλου, θα πρέπει να τηρούνται οι ενδεχόμενες πρόσθετες τυπικές απαιτήσεις που επιβάλλονται από το δίκαιο του επιλεγέντος κράτους ή το δίκαιο του κράτους κατάρτισης της πράξης ως προς το κύρος, τη δημοσιότητα ή την καταχώρηση τέτοιου είδους συμβάσεων.
- (25) Λόγοι δημοσίου συμφέροντος πρέπει να παρέχουν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, τη δυνατότητα στα δικαστήρια των κρατών μελών να μην εφαρμόζουν αλλοδαπό δίκαιο όταν η εφαρμογή του σε συγκεκριμένη περίπτωση θα ήταν προδήλως αντίθετη στη δημόσια τάξη του κράτους του δικάζοντος δικαστηρίου. Εντούτοις, τα δικαστήρια δεν πρέπει να μπορούν να επικαλούνται την εξαίρεση για λόγους δημόσιας τάξης για να μην εφαρμόσουν το δίκαιο ενός άλλου κράτους μέλους ούτε να αρνούνται να αναγνωρίσουν ή να εκτελέσουν απόφαση που έχει εκδοθεί, δημόσιο έγγραφο ή δικαστικό συμβιβασμό που έχει καταρτισθεί σε άλλο κράτος, εφόσον κάτι τέτοιο θα ήταν αντίθετο προς τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως προς το άρθρο 21 του Χάρτη, το οποίο απαγορεύει κάθε μορφή διακριτικής μεταχείρισης.
- (26) Επειδή υπάρχουν κράτη στα οποία συνυπάρχουν δύο ή περισσότερα δικαιικά συστήματα ή σύνολα κανόνων τα οποία αφορούν τα ζητήματα που ρυθμίζονται από τον παρόντα

κανονισμό, ενδείκνυται να προβλεφθεί σε ποιο μέτρο οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται στις διάφορες εδαφικές ενότητες αυτών των κρατών.

- (27) Δεδομένου ότι η αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων που εκδίδονται στα κράτη μέλη αποτελεί έναν από τους επιδιωκόμενους από τον παρόντα κανονισμό στόχους, αυτός πρέπει να προβλέπει κανόνες σχετικούς με την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων εμπνεόμενους από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 και, εάν παρίσταται ανάγκη, προσαρμοσμένους στις ειδικές απαιτήσεις των θεμάτων που καλύπτει ο παρών κανονισμός.
- (28) Προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους ρυθμίζονται στα κράτη μέλη τα ζητήματα που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, ο παρών κανονισμός πρέπει να διασφαλίζει την αναγνώριση και την εκτέλεση των δημόσιων εγγράφων. Παρόλα αυτά, τα δημόσια έγγραφα δεν μπορούν να εξομοιωθούν με δικαστικές αποφάσεις όσον αφορά την αναγνώρισή τους. Η αναγνώριση των δημόσιων εγγράφων σημαίνει ότι αυτά απολαύουν της ίδιας αποδεικτικής ισχύος ως προς το περιεχόμενο του εγγράφου και ότι παράγουν τα ίδια αποτελέσματα όπως και στο κράτος μέλος προέλευσής τους, καθώς και ότι καλύπτονται από τεκμήριο εγκυρότητας, το οποίο όμως είναι μαχητό.
- (29) Αν το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο πρέπει να διέπει τις έννομες σχέσεις μεταξύ ενός συζύγου και ενός τρίτου, οι όροι υπό τους οποίους μπορεί να γίνεται επίκληση αυτού του δικαίου πρέπει να διέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται η συνήθης διαμονή του συζύγου ή του τρίτου, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία αυτού του τελευταίου. Τιοιουτοτρόπως, το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους θα μπορούσε να προβλέπει ότι ο σύζυγος μπορεί να αντιτάξει έναντι του συγκεκριμένου τρίτου το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο μόνον εφόσον έχουν τηρηθεί οι όροι καταχώρησης ή δημοσιότητας που προβλέπονται στο εν λόγω κράτος μέλος, εκτός εάν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο.
- (30) Η τήρηση των διεθνών υποχρεώσεων των κρατών μελών συνεπάγεται ότι ο παρών κανονισμός δεν πρέπει να θίγει τις διεθνείς συμβάσεις των οποίων ένα ή περισσότερα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη κατά τη χρονική στιγμή της θέσπισής του. Παρόλα αυτά, η συνοχή με τους γενικούς στόχους του παρόντος κανονισμού επιτάσσει ότι ο κανονισμός υπερέχει, μεταξύ κρατών μελών, των συμβάσεων.
- (31) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, ήτοι η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η δυνατότητα που παρέχεται στους συζύγους να διοργανώνουν τις μεταξύ τους και έναντι τρίτων περιουσιακές σχέσεις κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης καθώς και κατά τη στιγμή της εκκαθάρισης των περιουσιακών αγαθών τους, καθώς επίσης η μεγαλύτερη προβλεψιμότητα και ασφάλεια δικαίου, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων του παρόντος κανονισμού, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο προαναφερθέν άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (32) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ιδίως δε από τα άρθρα 7, 9, 17, 21 και 47, που αφορούν, αντίστοιχα, τον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, το δικαίωμα γάμου και ίδρυσης οικογένειας σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, την απαγόρευση διακρίσεων και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου. Ο παρών κανονισμός πρέπει να εφαρμόζεται από τα δικαστήρια των κρατών μελών τηρουμένων αυτών των δικαιωμάτων και αρχών.

- (33) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας σε σχέση με τον Χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία γνωστοποίησαν ότι επιθυμούν να συμμετάσχουν στη θέσπιση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού]/[με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν συμμετέχουν στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύονται από αυτόν ούτε υπόκεινται στην εφαρμογή του].
- (34) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και, συνεπώς, δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Κεφάλαιο I

Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων.
Δεν εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, σε φορολογικά, τελωνειακά ή διοικητικά ζητήματα.
2. Στον παρόντα κανονισμό, ως «κράτος μέλος» νοούνται όλα τα κράτη μέλη με εξαίρεση τη Δανία, [το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία].
3. Αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού τα ακόλουθα:
  - α) η δικαιοπρακτική ικανότητα των συζύγων,
  - β) οι υποχρεώσεις διατροφής,
  - γ) οι εκ χαριστικής αιτίας πράξεις μεταβίβασης μεταξύ συζύγων ,
  - δ) τα κληρονομικά δικαιώματα του επιζώντος συζύγου,
  - ε) οι εταιρείες που συστήνονται μεταξύ συζύγων,

- στ) η φύση εμπράγματων δικαιωμάτων επί περιουσιακών αγαθών και η δημοσιότητα που δίδεται σε τέτοια δικαιώματα.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

- α) «περιουσιακές σχέσεις των συζύγων»: σύνολο κανόνων σχετικών με τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων μεταξύ τους και έναντι τρίτων,
- β) «σύμβαση γάμου»: κάθε συμφωνία με την οποία οι σύζυγοι διοργανώνουν τις περιουσιακές σχέσεις μεταξύ τους και έναντι τρίτων,
- γ) «δημόσιο έγγραφο»: έγγραφο που έχει συνταχθεί ή καταχωρηθεί επίσημα ως δημόσιο έγγραφο στο κράτος μέλος προέλευσης και του οποίου η γνησιότητα:
- i) αφορά την υπογραφή και το περιεχόμενο του δημόσιου εγγράφου, και
  - ii) έχει πιστοποιηθεί από δημόσια αρχή ή οποιαδήποτε άλλη εξουσιοδοτημένη προς τούτο αρχή,
- δ) «απόφαση»: κάθε απόφαση εκδιδόμενη στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων από δικαστήριο κράτους μέλους, ασχέτως ονομασίας της, όπως «βούλευμα», «απόφαση», «διάταξη» ή «διαταγή εκτέλεσης», καθώς και ο καθορισμός της δικαστικής δαπάνης από τον γραμματέα,
- ε) «κράτος μέλος προέλευσης»: το κράτος στο οποίο, ανάλογα με την περίπτωση, εκδόθηκε η απόφαση, συνάφθηκε η σύμβαση γάμου, συντάχθηκε το δημόσιο έγγραφο, επικυρώθηκε ο δικαστικός συμβιβασμός ή στο οποίο διενεργήθηκε η πράξη εκκαθάρισης της κοινής περιουσίας ή οποιαδήποτε άλλη πράξη διενεργούμενη από δικαστική αρχή ή ενώπιόν της ή από αρχή ορισθείσα ή εξουσιοδοτημένη από αυτήν την τελευταία,
- στ) «κράτος μέλος αναγνώρισης ή εκτέλεσης»: το κράτος μέλος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση και/ή η εκτέλεση της απόφασης, της σύμβασης γάμου, του δημοσίου εγγράφου, του δικαστικού συμβιβασμού, της πράξης εκκαθάρισης της κοινής περιουσίας ή κάθε άλλης πράξης διενεργούμενης από δικαστική αρχή ή ενώπιόν της ή από αρχή ορισθείσα ή εξουσιοδοτημένη από αυτήν την τελευταία,
- ζ) «δικαστήριο»: κάθε αρμόδια δικαστική αρχή των κρατών μελών, η οποία ασκεί δικαιοδοτικά καθήκοντα σε θέματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων καθώς και κάθε άλλη μη δικαστική αρχή ή πρόσωπο που ασκεί, κατ' εξουσιοδότηση ή κατόπιν διορισμού από δικαστική αρχή των κρατών μελών, καθήκοντα που υπάγονται στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων, όπως αυτά προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό,
- η) «δικαστικός συμβιβασμός»: διακανονισμός για θέματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, ο οποίος επικυρώθηκε από δικαστήριο ή καταρτίστηκε ενώπιόν του κατά τη διάρκεια διαδικασίας.

Κεφάλαιο II

Διεθνής δικαιοδοσία

Άρθρο 3

Διεθνής δικαιοδοσία σε περίπτωση θανάτου ενός εκ των συζύγων

Τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους τα οποία επιλαμβάνονται αγωγής σχετικά με την κληρονομική διαδοχή ενός εκ των συζύγων κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ..../... [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου] είναι εξίσου αρμόδια να αποφανθούν για τα ζητήματα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων που έχουν σχέση με την αγωγή.

Άρθρο 4

Διεθνής δικαιοδοσία σε περίπτωση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου των συζύγων

Τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους τα οποία επιλαμβάνονται αίτησης διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου, κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003, είναι επίσης αρμόδια, εφόσον υπάρχει σχετική συμφωνία των συζύγων, να αποφανθούν για τα ζητήματα που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων και έχουν σχέση με την αίτηση.

Αυτή η συμφωνία μπορεί να συναφθεί οποτεδήποτε, ακόμα και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Όταν συνάπτεται πριν από τη διαδικασία, πρέπει να διατυπώνεται εγγράφως και να φέρει ημερομηνία και την υπογραφή αμφοτέρων των μερών.

Ελλείψει συμφωνίας των συζύγων, η διεθνής δικαιοδοσία ρυθμίζεται από τα άρθρα 5 και εξής.

Άρθρο 5

Διεθνής δικαιοδοσία σε άλλες περιπτώσεις

1. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων των άρθρων 3 και 4, αρμόδια να αποφανθούν σε διαδικασία που αφορά τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους:
  - α) της κοινής συνήθους διαμονής των συζύγων ή, ελλείψει αυτής
  - β) της τελευταίας κοινής συνήθους διαμονής των συζύγων, στο μέτρο που ο ένας εξ αυτών εξακολουθεί να διαμένει εκεί ή, ελλείψει αυτής
  - γ) της συνήθους διαμονής του εναγομένου ή, ελλείψει αυτής
  - δ) της ιθαγένειας των δύο συζύγων ή στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, της κοινής μόνιμης κατοικίας τους (*domicile*).

2. Τα δύο μέρη μπορούν εξίσου να συμφωνήσουν ότι τα δικαστήρια του κράτους μέλους το δίκαιο του οποίου επέλεξαν ως εφαρμοστέο για τις περιουσιακές τους σχέσεις, σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 18, είναι αρμόδια να αποφανθούν για τα ζητήματα που αφορούν τις περιουσιακές τους σχέσεις.

Αυτή η συμφωνία μπορεί να συναφθεί οποτεδήποτε, ακόμα και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Όταν συνάπτεται προ της διαδικασίας, πρέπει να διατυπώνεται εγγράφως και να φέρει ημερομηνία και υπογραφή αμοτέρων των μερών.

Άρθρο 6

Συντρέχουσα διεθνής δικαιοδοσία

Όταν κανένα δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία δυνάμει των άρθρων 3, 4 και 5, αρμόδια είναι τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους στο μέτρο που ένα ή περισσότερα περιουσιακά αγαθά ενός ή αμοτέρων των συζύγων βρίσκονται στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους, οπότε το επιλαμβανόμενο δικαστήριο δύναται να αποφανθεί μόνον επί του συγκεκριμένου ή των συγκεκριμένων περιουσιακών αγαθών.

Άρθρο 7

Αναγκαστική δικαιοδοσία (Forum necessitatis)

Όταν δυνάμει των άρθρων 3, 4, 5 ή 6 δεν προκύπτει η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων κανενός κράτους μέλους, τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους μπορούν, κατ' εξαίρεση και υπό τον όρο ότι η υπόθεση εμφανίζει επαρκή σύνδεσμο με το συγκεκριμένο κράτος μέλος, να αποφανθούν σχετικά με τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, σε περίπτωση που αποδεικνύεται αδύνατη ή μη εύλογη η κίνηση ή η διεξαγωγή διαδικασίας σε τρίτη χώρα.

Άρθρο 8

Δικαιοδοσία σε περίπτωση ανταγωγής

Το δικαστήριο που έχει επιληφθεί δυνάμει των άρθρων 3, 4, 5, 6 ή 7 και ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η διαδικασία είναι επίσης αρμόδιο να εξετάσει την ανταγωγή, στο μέτρο που αυτή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 9

Επιληφθέν δικαστήριο

Ένα δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν :

- α) από την ημερομηνία κατάθεσης στο δικαστήριο του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κοινοποίηση ή την επίδοση του εγγράφου στον εναγόμενο, ή
- β) εάν το έγγραφο πρέπει να κοινοποιηθεί ή να επιδοθεί προτού κατατεθεί στο δικαστήριο, από την ημερομηνία παραλαβής του από την αρχή που είναι υπεύθυνη για την

κοινοποίηση ή την επίδοση, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κατάθεση του εγγράφου στο δικαστήριο.

Άρθρο 10

Έλεγχος της διεθνούς δικαιοδοσίας

Το δικαστήριο κράτους μέλους που επιλαμβάνεται υπόθεσης η οποία αφορά τις περιουσιακές σχέσεις συζύγων και για την οποία δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του παρόντος κανονισμού κηρύσσει αυτεπαγγέλτως εαυτό αναρμόδιο.

Άρθρο 11

Έλεγχος του παραδεκτού

1. Όταν εναγόμενος που έχει τη συνήθη διαμονή του στο έδαφος κράτους άλλου από το κράτος μέλος στο οποίο ασκείται η αγωγή δεν παρίσταται, το αρμόδιο δικαστήριο υποχρεούται να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου εξακριβωθεί ότι ο εναγόμενος ήταν σε θέση να παραλάβει το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο εντός της αναγκαίας για την υπεράσπισή του προθεσμίας ή ότι επεδείχθη κάθε επιμέλεια για τον σκοπό αυτό.
2. Οι διατάξεις του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1393/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, περί επιδόσεως και κοινοποίησεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις²⁵ εφαρμόζονται αντί των διατάξεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εάν το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο έπρεπε να διαβιβαστεί από ένα κράτος μέλος σε άλλο κατ' εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού.
3. Όταν δεν είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1393/2007, εφαρμόζεται το άρθρο 15 της σύμβασης της Χάγης, της 15ης Νοεμβρίου 1965, για την επίδοση και την κοινοποίηση στο εξωτερικό δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, εάν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο έπρεπε να διαβιβαστεί στην αλλοδαπή σύμφωνα με την συγκεκριμένη σύμβαση.

Άρθρο 12

Εκκρεμοδικία

1. Αν έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και εκ της ίδιας αιτίας μεταξύ των ιδίων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που επελήφθη πρώτο αναστέλλει αυτεπάγγελα τη διαδικασία του μέχρι να διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.
2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο αποφαινεται για το εάν είναι αρμόδιο εντός έξι μηνών, εκτός αν τούτο είναι ανέφικτο λόγω έκτακτων περιστάσεων. Κατόπιν αιτήσεως κάθε άλλου δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί της υπόθεσης, το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο ενημερώνει το εν λόγω άλλο

²⁵ ΕΕ L 324 της 10.12.2007, σ. 79.

δικαστήριο σχετικά με την ημερομηνία κατά την οποία του υποβλήθηκε η υπόθεση και για το κατά πόσον έχει κηρύξει εαυτό αρμόδιο να κρίνει την υπόθεση ή, στην αντίθετη περίπτωση, γνωστοποιεί στο άλλο δικαστήριο τη διορία την οποία κρίνει αναγκαία προκειμένου να αποφασίσει επί του συγκεκριμένου ζητήματος.

3. Όταν διαπιστωθεί η δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο, κάθε δικαστήριο που επιλαμβάνεται μεταγενέστερα οφείλει να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο προς χάριν αυτού του δικαστηρίου.

Άρθρο 13 **Συνάφεια**

1. Όταν συναφείς αγωγές εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών, το χρονολογικά δεύτερο επιληφθέν δικαστήριο δύναται να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία.
2. Όταν οι αγωγές αυτές εκκρεμούν σε πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, το δεύτερο επιληφθέν δικαστήριο δύναται επίσης, με αίτηση ενός από τους διαδίκους, να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο, υπό την προϋπόθεση ότι το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο έχει δικαιοδοσία για να κρίνει τις αγωγές αυτές και ότι το δίκαιό του επιτρέπει την συνεκδίκασή τους.
3. Είναι συναφείς, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αγωγές που συνδέονται μεταξύ τους τόσο στενά ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξετασθούν και να εκδικασθούν ταυτόχρονα, προκειμένου να αποφευχθεί η έκδοση ασυμβίβαστων μεταξύ τους αποφάσεων αν τυχόν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά.

Άρθρο 14 **Προσωρινά και συντηρητικά μέτρα**

Είναι δυνατό να υποβληθεί αίτηση για τη λήψη προσωρινών ή συντηρητικών μέτρων που προβλέπονται από το δίκαιο κράτους μέλους στα δικαστήρια του κράτους αυτού, έστω και αν τα δικαστήρια άλλου κράτους μέλους έχουν, δυνάμει του παρόντος κανονισμού, διεθνή δικαιοδοσία για την εκδίκαση της υπόθεσης επί της ουσίας.

Κεφάλαιο III

Εφαρμοστέο δίκαιο

Άρθρο 15 **Ενότητα του εφαρμοστέου δικαίου**

Το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δυνάμει των άρθρων 16, 17 και 18 εφαρμόζεται στο σύνολο των περιουσιακών αγαθών των συζύγων.

Άρθρο 16
Επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου

Οι σύζυγοι ή οι μέλλοντες σύζυγοι μπορούν να επιλέξουν το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις τους δίκαιο, στο μέτρο που πρόκειται για ένα από τα ακόλουθα δίκαια:

- α) το δίκαιο του κράτους της κοινής συνήθους διαμονής των συζύγων ή μελλοντικών συζύγων, ή
- β) το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής ενός εκ των συζύγων ή μελλοντικών συζύγων κατά τη στιγμή αυτής της επιλογής, ή
- γ) το δίκαιο ενός κράτους την ιθαγένεια του οποίου έχει, κατά τη στιγμή αυτής της επιλογής, ένας εκ των συζύγων ή μελλοντικών συζύγων.

Άρθρο 17
Καθορισμός του εφαρμοστέου δικαίου ελλείψει επιλογής

1. Ελλείψει επιλογής από μέρους των συζύγων, το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές τους σχέσεις είναι:
  - α) το δίκαιο του κράτους της πρώτης κοινής συνήθους διαμονής των συζύγων μετά την τέλεση του γάμου, ή ελλείψει αυτού,
  - β) το δίκαιο του κράτους της κοινής ιθαγένειας των συζύγων κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου, ή ελλείψει αυτού,
  - γ) το δίκαιο του κράτους με τον οποίον οι σύζυγοι έχουν από κοινού τους στενότερους δεσμούς, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, και κυρίως του τόπου τέλεσης του γάμου.
2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 στοιχείο β) δεν εφαρμόζονται όταν οι σύζυγοι έχουν περισσότερες της μίας κοινές ιθαγένειες.

Άρθρο 18
Μεταβολή του εφαρμοστέου δικαίου

Οι σύζυγοι μπορούν, οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του γάμου, να υπαγάγουν τις περιουσιακές σχέσεις τους σε δίκαιο άλλο από αυτό που ήταν μέχρι τότε εφαρμοστέο. Εν προκειμένω, μπορούν να καθορίσουν μόνον ένα από τα ακόλουθα δίκαια:

- α) το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής ενός εκ των συζύγων κατά τη στιγμή αυτής της επιλογής,
- β) το δίκαιο ενός κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει ένας εκ των συζύγων κατά τη στιγμή αυτής της επιλογής.

Ελλείψει έκφρασης αντίθετης βούλησης των συζύγων, η μεταβολή του εφαρμοστέου δικαίου στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου δεν έχει αναδρομικά αποτελέσματα.

Αν οι σύζυγοι επιλέξουν να προσδώσουν αναδρομικό αποτέλεσμα σε αυτήν τη μεταβολή του εφαρμοστέου δικαίου, αυτή η αναδρομικότητα δεν θίγει το κύρος προγενέστερων πράξεων που έχουν συναφθεί υπό το κράτος του μέχρι τότε εφαρμοστέου δικαίου, ούτε τα δικαιώματα τρίτων που απορρέουν από το προηγούμενος εφαρμοστέο δίκαιο.

Άρθρο 19

Τυπικές λεπτομέρειες της επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου

1. Η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου περιβάλλεται τον τύπο που προβλέπεται για τη σύμβαση γάμου, είτε από το εφαρμοστέο δίκαιο του επιλεγέντος κράτους, είτε από το δίκαιο του κράτους του τόπου κατάρτισης της πράξης.
2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, η επιλογή πρέπει να είναι οπωσδήποτε ρητή, να διατυπώνεται εγγράφως και να φέρει ημερομηνία και την υπογραφή αμφοτέρων των συζύγων.
3. Εξάλλου, αν το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο οι δύο σύζυγοι έχουν την κοινή συνήθη διαμονή τους, κατά τη στιγμή της επιλογής που προβλέπεται στην παράγραφο 1, προβλέπει συμπληρωματικές τυπικές προϋποθέσεις για τη σύμβαση γάμου, αυτές οι προϋποθέσεις πρέπει να τηρούνται.

Άρθρο 20

Εφαρμοστέο δίκαιο στον τύπο της σύμβασης γάμου

1. Ο τύπος της σύμβασης γάμου είναι ο προβλεπόμενος είτε από το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων είτε από το δίκαιο του κράτους του τόπου κατάρτισης της σύμβασης.
2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, η σύμβαση γάμου συντάσσεται οπωσδήποτε εγγράφως και φέρει ημερομηνία και την υπογραφή αμφοτέρων των συζύγων.
3. Εξάλλου, αν το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο οι δύο σύζυγοι έχουν την κοινή συνήθη διαμονή τους κατά τη στιγμή της σύναξης σύμβασης γάμου προβλέπει συμπληρωματικές τυπικές προϋποθέσεις για τη σύμβαση αυτή, αυτές οι προϋποθέσεις πρέπει να τηρούνται.

Άρθρο 21

Καθολικός χαρακτήρας του κανόνα σύγκρουσης νόμων

Το καθοριζόμενο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δίκαιο εφαρμόζεται ακόμα και αν δεν πρόκειται για δίκαιο κράτους μέλους.

Άρθρο 22

Κανόνες δημόσιας τάξης

Οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού δεν μπορούν να θίξουν την εφαρμογή διατάξεων αναγκαστικού δικαίου, η τήρηση των οποίων κρίνεται πρωταρχικής σημασίας από ένα κράτος μέλος για τη διασφάλιση των δημοσίων συμφερόντων του, όπως η πολιτική, κοινωνική ή οικονομική οργάνωσή του, σε βαθμό που να επιβάλλεται η εφαρμογή τους σε κάθε κατάσταση που

εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, ανεξάρτητα από το δίκαιο που κατά τα άλλα είναι εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 23

Δημόσια τάξη του δικάζοντος δικαστή

Η εφαρμογή μιας διάταξης του δικαίου που καθορίζεται με βάση τον παρόντα κανονισμό δεν μπορεί να αποκλεισθεί παρά μόνον εάν αυτή η εφαρμογή είναι προδήλως ασυμβίβαστη με τη δημόσια τάξη του δικάζοντος δικαστή.

Άρθρο 24

Αποκλεισμός της αναπαρατομής

Οσάκις ο παρών κανονισμός προβλέπει την εφαρμογή του δικαίου ενός κράτους, εννοεί τους κανόνες ουσιαστικού δικαίου που ισχύουν στο εν λόγω κράτος, εξαιρουμένων των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

Άρθρο 25

Κράτη με δύο ή περισσότερα συστήματα δικαίου - σύγκρουση νόμων εδαφικού χαρακτήρα

Σε περίπτωση που ένα κράτος αποτελείται από περισσότερες εδαφικές ενότητες η καθεμιά από τις οποίες έχει το δικό της σύστημα δικαίου ή δικό της σύνολο κανόνων σχετικά με τα ζητήματα που διέπονται από τον παρόντα κανονισμό:

α) οποιαδήποτε αναφορά στο δίκαιο αυτού του κράτους, για τον σκοπό του καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, νοείται ότι αφορά το δίκαιο που ισχύει στη σχετική εδαφική ενότητα·

β) οποιαδήποτε μνεία της συνήθους διαμονής στο συγκεκριμένο κράτος νοείται ότι αφορά τη συνήθη διαμονή σε μια εδαφική ενότητα·

γ) οποιαδήποτε μνεία της ιθαγένειας νοείται ότι αφορά την εδαφική ενότητα που ορίζεται από το δίκαιο του συγκεκριμένου κράτους ή, ελλείψει σχετικών κανόνων, την εδαφική ενότητα που επέλεξαν τα μέρη ή, ελλείψει επιλογής, την εδαφική ενότητα με την οποία ο σύζυγος ή οι σύζυγοι έχει/έχουν τον στενότερο δεσμό.

Κεφάλαιο IV

Αναγνώριση, εκτελεστικότητα και εκτέλεση

ΤΜΗΜΑ 1

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Υπομήμα 1

Αναγνώριση

Άρθρο 26

Αναγνώριση αποφάσεων

1. Οι αποφάσεις που εκδίδονται σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα άλλα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε διαδικασία.
2. Σε περίπτωση αμφισβήτησης, κάθε ενδιαφερόμενος που επικαλείται ως κύριο ζήτημα την αναγνώριση μπορεί να ζητήσει να διαπιστωθεί, με τις διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα [38 έως 56] του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001, ότι η απόφαση πρέπει να αναγνωρισθεί .
3. Εάν η επίκληση της αναγνώρισης γίνεται παρεμπιπτόντως ενώπιον δικαστηρίου ενός κράτους μέλους, το δικαστήριο αυτό έχει διεθνή δικαιοδοσία να κρίνει σχετικά.

Άρθρο 27

Λόγοι μη αναγνώρισης απόφασης

Μια απόφαση δεν αναγνωρίζεται:

- α) αν η αναγνώριση αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους αναγνώρισης·
- β) αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο εγκαίρως και κατά τέτοιο τρόπο ώστε αυτός να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει ανακοπή κατά της απόφασης ενώ μπορούσε να το πράξει ·
- γ) αν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που έχει εκδοθεί μεταξύ των ιδίων διαδίκων στο κράτος μέλος αναγνώρισης·

- δ) αν είναι ασυμβίβαστη με απόφαση που εκδόθηκε προγενέστερα μεταξύ των ιδίων διαδικών, σε διαφορά με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, σε άλλο κράτος μέλος ή σε τρίτο κράτος, εφόσον η προγενέστερη αυτή απόφαση συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώρισή της στο κράτος μέλος αναγνώρισης.

Άρθρο 28

Απαγόρευση έρευνας της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου προέλευσης

1. Δεν ερευνάται η δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους προέλευσης.
2. Το κριτήριο της δημόσιας τάξης που προβλέπεται στο άρθρο 23 δεν εφαρμόζεται στους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας των άρθρων 3 έως 8.

Άρθρο 29

Απαγόρευση της επί της ουσίας αναθεώρησης της απόφασης

Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται επί της ουσίας αναθεώρηση αλλοδαπής απόφασης.

Άρθρο 30

Αναστολή της διαδικασίας

Το δικαστήριο κράτους μέλους ενώπιον του οποίου ζητείται αναγνώριση απόφασης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία, αν η απόφαση αυτή έχει προσβληθεί με τακτικό ένδικο μέσο.

Υπομύημα 2

Εκτέλεση

Άρθρο 31

Εκτελεστές αποφάσεις

Οι αποφάσεις που εκδίδονται σε ένα κράτος μέλος και οι οποίες έχουν σε αυτό ισχύ εκτελεστού τίτλου εκτελούνται στα άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με τα άρθρα [38 έως 56 και 58] του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001.

ΤΜΗΜΑ 2

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΙ

Άρθρο 32

Αναγνώριση των δημόσιων εγγράφων

1. Τα δημόσια έγγραφα που καταρτίζονται σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα άλλα κράτη μέλη, εκτός από την περίπτωση της αμφισβήτησης του κύρους αυτών των εγγράφων σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο και υπό την επιφύλαξη ότι η αναγνώριση αυτή δεν αντιβαίνει προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους αναγνώρισης.
2. Η αναγνώριση των δημοσίων εγγράφων προσδίδει σε αυτά αποδεικτική ισχύ ως προς το περιεχόμενό τους, καθώς και απλό τεκμήριο εγκυρότητας.

Άρθρο 33

Εκτελεστότητα των δημόσιων εγγράφων

1. Τα δημόσια έγγραφα που έχουν καταρτισθεί και είναι εκτελεστά σε ένα κράτος μέλος κηρύσσονται, μετά από σχετική αίτηση, εκτελεστά σε κάποιο άλλο κράτος μέλος, σύμφωνα με τη διαδικασία των άρθρων [38 έως 57] του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001.
2. Το δικαστήριο στο οποίο έχει ασκηθεί ένδικο μέσο δυνάμει των άρθρων [43 και 44] του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 μπορεί να απορρίψει ή να ανακαλέσει κήρυξη εκτελεστότητας μόνον αν η εκτέλεση του δημόσιου εγγράφου αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους εκτέλεσης.

Άρθρο 34

Αναγνώριση και εκτελεστότητα των δικαστικών συμβιβασμών

Οι δικαστικοί συμβιβασμοί που έχουν κηρυχθεί εκτελεστοί στο κράτος μέλος προέλευσης αναγνωρίζονται και κηρύσσονται εκτελεστοί σε κάποιο άλλο κράτος μέλος μετά από σχετική αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με αυτές των δημοσίων εγγράφων. Το δικαστήριο ενώπιον του οποίου έχει ασκηθεί ένδικο μέσο δυνάμει του άρθρου [42 ή 44] του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 μπορεί να απορρίψει ή να ανακαλέσει κήρυξη εκτελεστότητας μόνον αν η εκτέλεση του δικαστικού συμβιβασμού αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους εκτέλεσης.

Κεφάλαιο V

Αποτελέσματα έναντι τρίτων

Άρθρο 35

Αποτελέσματα έναντι τρίτων

1. Τα αποτελέσματα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων σε έννομη σχέση μεταξύ ενός συζύγου και ενός τρίτου διέπονται από το δίκαιο που εφαρμόζεται δυνάμει του παρόντος κανονισμού στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων.
2. Εντούτοις, το δίκαιο ενός κράτους μέλους μπορεί να προβλέπει ότι το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο δεν μπορεί να αντικαταχθεί από έναν εκ των συζύγων έναντι τρίτου, όταν κάποιος εκ των δύο αυτών έχει τη συνήθη διαμονή του στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους και δεν έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις δημοσιότητας ή καταχώρησης που προβλέπονται από το δίκαιο αυτού του κράτους, εκτός αν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο.
3. Το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται κάποιο ακίνητο μπορεί να προβλέπει ανάλογο κανόνα με αυτόν της παραγράφου 2 για τις έννομες σχέσεις μεταξύ συζύγου και τρίτου σε σχέση με το συγκεκριμένο ακίνητο.

Κεφάλαιο VI

Γενικές και τελικές διατάξεις

Άρθρο 36

Σχέση με τις ισχύουσες διεθνείς συμβάσεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή διμερών ή πολυμερών συμβάσεων των οποίων ένα ή περισσότερα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη κατά τον χρόνο έκδοσης του παρόντος κανονισμού και οι οποίες διέπουν θέματα τα οποία ρυθμίζονται με τον παρόντα κανονισμό, υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών δυνάμει του άρθρου 351 της συνθήκης.
2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, ο παρών κανονισμός υπερισχύει, μεταξύ των κρατών μελών, των συμβάσεων που αφορούν τα ρυθμιζόμενα από τον παρόντα κανονισμό θέματα και των οποίων συμβαλλόμενα μέρη είναι κράτη μέλη.

Άρθρο 37

Διαθέσιμες πληροφορίες για το κοινό και τις αρμόδιες αρχές

1. Το αργότερο στις [...], τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή στην επίσημη γλώσσα ή στις επίσημες γλώσσες που κρίνουν αρμόζουσες:
  - α) περιγραφή των εθνικών νομοθεσιών και διαδικασιών τους σχετικά με το δίκαιο των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, καθώς και τα σχετικά κείμενα,
  - β) τις εθνικές τους διατάξεις σχετικά με τα αποτελέσματα έναντι τρίτων σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφοι 2 και 3.
2. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για κάθε μεταγενέστερη μεταβολή των εν λόγω διατάξεων.
3. Η Επιτροπή θέτει τις πληροφορίες που της κοινοποιούνται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 στη διάθεση του κοινού με τα κατάλληλα μέσα, ιδίως μέσω του πολύγλωσσου δικτυακού τόπου του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Άρθρο 38

Ρήτρα επανεξέτασης

1. Το αργότερο την [...] [πέντε έτη μετά την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής...], και στη συνέχεια ανά πέντε έτη, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από προτάσεις προσαρμογής του παρόντος κανονισμού.
2. Προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα σχετικά στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού από τα δικαστήριά τους.

Άρθρο 39

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις των κεφαλαίων II και IV του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται στις αγωγές που ασκούνται, στα δημόσια έγγραφα που συντάσσονται, στους δικαστικούς συμβιβασμούς που καταρτίζονται και στις αποφάσεις που εκδίδονται μετά την ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής του.
2. Εντούτοις, εάν η αγωγή ασκήθηκε στο κράτος προέλευσης πριν από την έναρξη εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, οι αποφάσεις που εκδίδονται μετά την εν λόγω ημερομηνία αναγνωρίζονται και εκτελούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου IV, εφόσον οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που εφαρμόστηκαν είναι σύμφωνοι με αυτούς που προβλέπονται από τις διατάξεις του κεφαλαίου II.
3. Οι διατάξεις του κεφαλαίου III εφαρμόζονται μόνο στους συζύγους που έχουν τελέσει γάμο ή που έχουν ορίσει το εφαρμοστέο στις περιουσιακές τους σχέσεις δίκαιο μετά τη θέση σε εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 40
Έναρξη ισχύος

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
2. Ο παρών κανονισμός τίθεται σε εφαρμογή την [ένα έτος μετά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του].

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες [...], την [...]

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος